

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

ΤΑΣΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ

Η νέα έκθεση-έρευνα του φωτογράφου Τάσου Βρεττού,
από 4 Νοεμβρίου έως 11 Δεκεμβρίου 2022
στο κτίριο «Νόμπελ» στο Χαλάνδρι

Η έκθεση/δράση με τίτλο *Το αίνιγμα του δάσους* αποτελείται από αδημοσίευτο φωτογραφικό υλικό του Τάσου Βρεττού, το οποίο εστιάζει στις πρόσφατα καμένες δασικές εκτάσεις της Αττικής (2021) σε συνύπαρξη με εικόνες του ζωντανού δάσους και σε άλλα μέρη της χώρας.

Παρότι οι φωτογραφίες του Βρεττού δεν φιλοδοξούν να αποτελέσουν μαρτυρίες ολέθρου, ωστόσο επισκέπτονται φυσικά σώματα που δεν υπάρχουν πια ως είχαν, καθώς η πυρκαγιά αρχικά και η υλοτόμηση κατόπιν άλλαξαν δραστικά τα φυσικά δεδομένα των περιοχών τους. Σώματα τα οποία συγκρατούν τόσο την αύρα και τα σημάδια του βαθέος χρόνου και της ιστορίας από όπου προέρχονται, όσο και εκείνα της συγκυρίας και βίας που τα διαμόρφωσε.

Ο Βρεττός επισκέπτεται δάση, κατεστραμμένα ή θάλλοντα αλλά πάντως αναπόσπαστα δεμένα με τις ατμόσφαιρες που τα συνέχουν, μεταφέροντας τελικά με το έργο του το πρόβλημα της (ανα)παράστασής τους και το αίνιγμα της σύστασής τους. Χρησιμοποιώντας το στατικό μέσο της φωτογραφίας ο Βρεττός, που έχει ασχοληθεί με ευρύ φάσμα της φωτογραφικής απεικόνιση (τέχνη, μόδα, διαφήμιση, ντοκιμαντέρ), δημιουργεί ένα σύμπαν εικόνων σε κίνηση, για να υπαινιχθεί τον διαφεύγοντα συμβολικό ορισμό του δάσους και της συναρπαστικής ζωής που το συνεμψυχώνει και εξαρτάται από αυτό. Για να συναντήσει τα δάση στην περιπέτειά τους, ως συναλλογενή δίκτυα ανταλλαγών και επικοινωνίας, αλλά και ως φαντάσματα, οργανισμούς διαταραγμένους, βίαια απομειωμένους και αποκομμένους από τον χρόνο, εξαιτίας ανθρώπινων εξτρακτιβιστικών πρακτικών, ατομικής αδιαφορίας και συλλογικής άγνοιας.

Η ΕΚΘΕΣΗ

Το αίνιγμα του δάσους παρουσιάζεται στον άγνωστο και αδιαμορφωποίητο ακόμη χώρο του κτιρίου «Νόμπελ» στο Χαλάνδρι, όπου σύντομα θα δημιουργηθεί νέος δημοτικός χώρος πολιτισμού. Η έκθεση αναπτύσσεται σε συστάδες, ξέφωτα και μονοπάτια εντός της ατελούς και λαβυρινθώδους κατασκευής από μπετόν, σε μια παράδοση επίσκεψη και αντιστροφή της περίφημης καλύβας του Χ. Ντ. Θορώ Γουόλντεν, καθώς εδώ ο χώρος γίνεται ορμητήριο για μια εσωτερική ανακάλυψη του δάσους, από το οποίο άλλωστε εμπνέεται και στοιχειώνεται ιστορικά η ανθρώπινη στέγη.

Χρησιμοποιώντας διαφορετικά οπτικοακουστικά μέσα και υλικά η έκθεση προεκτείνει το περιεχόμενό της σε προβληματισμούς σχετικούς με τη σύγχρονη εμπειρία του δάσους (ψηφιακή και φυσική), με τη διαμεσολαβημένη και εξιστορημένη εκδοχή του, με την επισφαλή πραγματικότητα και συμβιωτική οικονομία των οικοσυστημάτων που το συμπλέκουν, με την τέχνη της προσοχής και την πολιτική της δικαιοσύνης που του οφείλεται.

Με άλλα λόγια, και με αφετηρία το καμένο δάσος, η έκθεση/δράση επιδιώκει να ανοίξει μια άλλη προοπτική, μια νέα διακριτή λογική για το πώς οι σκέψεις του δάσους μπορεί να προχωρούν μέσα από εμάς.

ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΤΑ ΔΑΣΗ

Η έκθεση/δράση διαλέγεται ιδιαίτερα, ανάμεσα σε άλλα, με το έργο του ανθρωπολόγου Eduardo Kohn, *Πώς σκέφτονται τα δάση. Προς μια ανθρωπολογία πέρα από το ανθρώπινο* (*How Forests Think. Towards an Anthropology Beyond the Human*, University of California Press, 2013), όπου επιχειρείται μια ριζοσπαστική αναγνώριση των «οικολογικών δικτύων» που συνδέουν τα δάση με τα ζώα, με το όνειρο και τη σκέψη, που συνδέουν το ανθρώπινο με εκείνο που βρίσκεται πέρα από αυτό, την τέχνη με μια επιστημολογία του «άγριου» και, τελικά, την καθημερινή πραγματικότητα και την οικονομία του δάσους με το μη εξημερωμένο, συμπονητικό βίωμα πολλών και διαφορετικών οντοτήτων σε αυτό.

Υπ' αυτήν την έννοια, οι εικόνες της έκθεσης μας προκαλούν να σκεφτούμε νέες αναπαραστατικές φόρμες που προχωρούν πέρα από την ανθρώπινη αντίληψη για τη γλώσσα και τα ηθικά, οντολογικά πλαίσια της εμπειρίας μας, πέρα από την ανθρώπινη εκπροσώπηση του δάσους, στις ιλιγγιώδεις υβριδικές συλλογικότητες που συναποτελούν τα δάση, αυτό που έχει προσφυώς ονομαστεί "the Wood Wide Web" (ο παγκόσμιος δασικός ιστός).

Το υλικό της έκθεσης εισάγει στη συζήτηση για το δάσος την έννοια της «αξίας» που είναι εγγενής στον ευρύτερο μη ανθρώπινο κόσμο καθώς είναι εγγενής της ίδιας της ζωής (όπως επισημαίνει η εμπειρία του Kohn με τα όντα «ρούνα πούμα» στον Άνω Αμαζόνιο του Εκουαδόρ).. Και επαναφέρει έτσι την έννοια της ηθικής στο πραγματικό γεγονός των επιπτώσεων που έχουν οι ανθρώπινες πράξεις στην άνθηση άλλων μορφών ζωής, στο γεγονός της παρουσίας και δέσμευσης στο πρόβλημα, της αλληλεγγύης των κοινών.

«Τι διαφορά κάνει ότι το αίνιγμα της Σφίγγας διατυπώθηκε από κάπου (λίγο) πέρα από το ανθρώπινο;» αναρωτιέται ο Kohn και μας καλεί να μάθουμε να σκεφτόμαστε με εικόνες (ονειρικές, προφορικές, μυθικές, ατεκμηρίωτες, φωτογραφικές) που διευρύνουν και εμφανίζουν κάτι για το ανθρώπινο, δείχνοντας κάτι πέρα από αυτό. Το αίνιγμα της Σφίγγας (του δάσους, του σμήνους, της αγέλης, του νερού) σαν εικόνα έλκει την προσοχή μας σε αυτό που μοιραζόμαστε με άλλα έμβια όντα παρά το εντελώς ανθρώπινο συμβολικό (ηθικό, γλωσσικό, κοινωνικοπολιτιστικό) είναι-μας-στον-κόσμο. Ένα από αυτά που μοιραζόμαστε, ισχυρίζεται ο Kohn, είναι ένα παράξενο είδος «τριτότητας» ("thirdness"), τη γενική ποιότητα του να είμαστε-στο-μέλλον (being in futuro), να συλλαμβάνουμε δηλαδή τη συνέχεια της ζωής και το πώς κάθε θάνατος δημιουργεί χώρο για κάθε άλλη ζωή.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αναπόσπαστο τμήμα της έκθεσης *Το αίνιγμα του δάσους* αποτελούν διαθεματικές συμμετοχές οι οποίες, με αφορμή επιστημονικές ανακαλύψεις, ανθρωπολογικές προσεγγίσεις, καλλιτεχνικές/ακτιβιστικές δράσεις, ακόμα και νομοθετικές πρωτοβουλίες, προχωρούν πέρα από τη συνήθη ειδυλλιακή θεώρηση και το αποικιοκρατικό φαντασιακό που έχει κατασκευάσει ιστορικά το δάσος ως ένα «άλλο», αντικείμενο εκμετάλλευσης ή αγαθοεργίας. Ρίχνουν νέο φως στη νοημοσύνη των δέντρων, στο δάσος ως πηγή γνώσης και τροφής, στην αυτενέργεια, τα τελετουργικά και τα δικαιώματα της δασικής φύσης εκτός ή εντός του αστικού ιστού, εστιάζουν με παραδείγματα και ιστορίες στην εμπλοκή ανθρώπων και μη στοιχείων σε ένα «εμείς» ανοιχτό, απρόβλεπτο και ελπιδοφόρο με την ισότιμη παρουσία του δάσους.

Οι συμμετοχές αυτές είναι οργανωμένες σε επιτελεστικές (συν)ομιλίες και παρουσιάσεις σε τέσσερις διαφορετικές ημερομηνίες (Παρασκευή 11/11, 18/11, 2/12, 9/12 – αναλυτικό πρόγραμμα θα ανακοινωθεί σύντομα).

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Την επιμέλεια της έκθεσης/δράσης έχουν οι θεωρητικοί και επιμελητές τέχνης Νάντια Αργυροπούλου και Γιώργος Τζιρτζιλάκης.

Την ομάδα της υλοποίησής της συμπληρώνουν:

η αρχιτέκτονας Σοφία Τεκτονίδου,

ο καλλιτέχνης Μάκης Φάρος, ο οποίος δημιουργεί ένα ειδικό ηχητικό περιβάλλον για την έκθεση και επιμελείται με τον Τάσο Βρεττό την

οπτικοακουστική προβολή της έκθεσης,

ο σχεδιαστής φωτισμών Νίκος Βλασόπουλος,

η ομάδα ντιζάιν Studio Precarity,

η Ίρια Βρεττού, η οποία δημιουργεί τα βίντεο επικοινωνίας της έκθεσης.

(Όλοι οι επιμέρους συμμετέχοντες στο Δημόσιο Πρόγραμμα θα ανακοινωθούν αναλυτικά.)

Το αίνιγμα του δάσους οργανώνεται από την ερευνητική-καλλιτεχνική κολεκτίβα ΣΑΠΡΟΦΥΤΑ, σε συνεργασία με τον Δήμο Χαλανδρίου.

Με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και της The Newtons Laboratory.

Χορηγός επικοινωνίας: MEGA.

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Εγκαίνια 4/11, στις 19:00

Live αυτοσχεδιασμός ηλεκτρονικής μουσικής από τους Elephants in the Room

Διάρκεια έκθεσης: Παρασκευή 4/11 έως Κυριακή 11/12/2022

Ώρες λειτουργίας:

Τετάρτη – Παρασκευή 17:30–21:30

Σάββατο & Κυριακή 12:00–18:00

Κτίριο «Νόμπελ» – χώρος πολιτισμού Δήμου Χαλανδρίου

Ήβης 30 & Τυμφρηστού, 152 34 Χαλάνδρι

M3, στάση Χαλάνδρι | ΟΑΣΑ, γραμμή 447, στάση Αρδηττού

Επικοινωνία: saprofyta@gmail.com

Τα δάση σκέφτονται και όταν «ιθαγενείς» (ή και άλλοι) το σκέφτονται αυτό, αλλάζουν από τις σκέψεις του σκεπτόμενου δάσους.

Eduardo Kohn

Η λέξη για τον Κόσμο είναι Δάσος.

Ursula K. Le Guin

Δεν θα έχουμε ποτέ την ευκαιρία να γίνουμε δέντρα.

Anna Tsing

ΤΑΣΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ: ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Τάσος Βρεττός γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Χαλάνδρι όπου και επιστρέφει με την έκθεση *Το αίνιγμα του δάσους*, σαράντα χρόνια μετά την πρώτη του έκθεση στο Αετοπούλειο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου. Στη δουλειά του αυτή, όπως και σε άλλες, ο Βρεττός συντονίζεται επίμονα και προσεκτικά, μάλλον επιτελεστικά και όχι στοχευμένα ή στρατηγικά, με τα κοινωνικά, τα ανθρωπολογικά, τα οικολογικά, τα θρησκευτικά, τα ερωτικά, τα οπτικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών ομάδων και μειονοτήτων που δρουν στις πόλεις αλλά και σε απομακρυσμένες περιοχές της υπαίθρου. Ο Βρεττός χρησιμοποιεί τη φωτογραφία για να αναπτύξει σχέσεις ενσυναίσθησης με ό,τι φωτογραφίζει, καθιστώντας τη φωτογραφική μηχανή ένα πολύτιμο πολιτικό εργαλείο «σχεσιακής αισθητικής» και ορατότητας θεμάτων που για δεκαετίες αποσιωπούσαν ή υποβαθμίζονταν στη χώρα μας.

Ο Τάσος Βρεττός ασχολείται με τη φωτογραφία από το 1979, τόσο με προσωπικά καλλιτεχνικά project όσο και ως επικεφαλής του φωτογραφικού τμήματος της εκδοτικής εταιρείας Γραμμή, αργότερα των εκδόσεων Λαμπράκη, και σήμερα ως ιδρυτής του studio vrettos. <http://www.studiovrettos.gr>

Ανάμεσα στις πιο πρόσφατες ατομικές εκθέσεις του συγκαταλέγονται οι: *The Feel. Backstage*, Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου (Ιούνιος-Ιούλιος 2021), *Τ(ρ)όποι Λατρείας*. Τάσος Βρεττός, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα (11/2015–1/2016), *Les Recontres de la Photographie*, Arles, France (2016), *Homo Ludens*, δημόσια εγκατάσταση - City Link, Αθήνα (2015) & Γενί Τζαμί, Μουσείο Φωτογραφίας, Θεσσαλονίκη (2005), *The Hole Argument*, σε συνεργασία με το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Αθήνας - Νύχτες Πρεμιέρας, Γκαλερί The Breeder, Αθήνα (2010), *Αθήνα: Πόλη και Σινεμά* - Μουσείο Μπενάκη, Université Sorbonne Nouvelle Paris 3, Αθήνα (2009).

Ανάμεσα στις ομαδικές εκθέσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει συμπεριλαμβάνονται οι: *Άνω βόλτα, κάτω βόλτα*, Το ΟΧΤΩ (Μάρτιος-Ιούνιος 2021), *Κοινοί Ιεροί Τόποι*, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη (2017), *HELL AS PAVILION*, Palais de Tokyo, Παρίσι (2013), *BIA(?)* - CAID, Αθήνα (2013), *The Magic Circle*, Loraini Alimantiri Gazonrouge, Αθήνα (2012), *Ντέρτι Humanism*, Faggionato Fine Arts, Λονδίνο (2011), *It's Not About Sex*, Ταινιοθήκη της Ελλάδος - Μουσείο Κινηματογράφου, Αθήνα (2010), *Η Σύγχρονη Ελληνική Σκηνή*, Art Athina, Αθήνα (2007), *Φωτογραφία και Μόδα*, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (2004-2005), *Transphotometaphores*, Μουσείο Φωτογραφίας, Θεσσαλονίκη, και στη συνέχεια σε διάφορες πόλεις σε Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία, Βέλγιο (2001-2004), *Περί Πάτρης*, Σπίτι της Κύπρου, Αθήνα (1996) κ.ά.

Το φωτογραφικό του έργο έχει εμφανιστεί σε ξένα περιοδικά, όπως τα *Aperture*, *Cabinet*, *Zoom* (ιταλική και διεθνής έκδοση), *Creative Camera*, *Officiel*, *Jardin des Modes*, *Janus*, κλπ., καθώς και σε πολλά ελληνικά περιοδικά. Έχει εργαστεί με δισκογραφικές εταιρείες και χορευτικές ομάδες καθώς και σε διαφημιστικές καμπάνιες. Το φωτογραφικό υλικό που προέκυψε από τη συνεργασία του με τον σκηνογράφο Διονύση Φωτόπουλο εμφανίστηκε στο art book *Αποκαλύψεις* (Εκδόσεις Αδάμ, 1989-1990). Άλλα έργα του έχουν συμπεριληφθεί στις παρακάτω καλλιτεχνικές εκδόσεις: *The Hole Argument* (Εκδόσεις Σαπρόφυτα, Σειρά Σκαντζόχερος, 2010), *Αθήνα: Πόλη και Σινεμά* (Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3, 2009), *Μυστήρια και Θαύματα - Η φωτογραφία πέρα από την αναπαράσταση* (Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, 2005), *Φωτογραφία και Μόδα* (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 2005), *Το γυμνό στην ελληνική φωτογραφία* (Εκδόσεις Κοχλίας, 2004), *Ελληνομουσείον* (Μ. Στεφανίδης, Εκδόσεις Μίλητος, 2001), *Θράκη - Terra Incognita* (Rodos Image, 1997), *Κάτι το ωραίο* (Εκδόσεις Αντί, 1984), *Περί Πάτρης* (Σπίτι της Κύπρου, 1996).

Ο Τάσος Βρεττός έχει συνεργαστεί διαχρονικά με πλήθος καλλιτεχνικών ομάδων (χορός, εικαστικά, θέατρο κλπ.) και εθελοντικών οργανώσεων.

Με τη συνεργασία

Με την οικονομική υποστήριξη
του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Με τη χορηγία

Χορηγός επικοινωνίας

